

Загальношкільна молодіжна газета гімназії «Ерудит» міста Києва**Читайте у номері**

- ◆ Шевченківські дні в гімназії.
- ◆ Фотозвіт із Шевченківських днів.
- ◆ Гімназія знову обирає "Міс Ерудит"
- ◆ "Міс "Ерудит" - конкурс талантів...
- ◆ Фотозвіт із конкурсу.
- ◆ Найбільша тварина—кит.
- ◆ Цікаві факти про космос...
- ◆ Коли зародилося життя на Землі?
- ◆ Чому потрібно займатися спортом?!
- ◆ Як це бути старшою сестрою.
- ◆ Мої захоплення (Пономаренко А.)
- ◆ Як треба поводитися з вогнем (Казка)
- ◆ Інформація для випускників - ДПА в середній школі.
- ◆ Здорова нація. Здоров'я дитини-багатство України.
- ◆ Батьківська порада - Вибір долі.
- ◆ Консультує фахівець - бережіть зір.
- ◆ Згадуємо мальовничі Карпати та турпохід
- ◆ Чи шкідливий комп'ютер?
- ◆ Гімназійний марафон (кросворди, задачі та ребуси).

**Ми тебе не забули, Тарасе!
Шевченківські дні в гімназії**

*Щовесни, коли тануть сніги
І на рясті засяє веселка,
Повні сил і живої снаги,
Ми вшановуєм пам'ять Шевченка.*

В історії назавжди залишаються імена, які з гордістю вимовляє, пам'ятає й шанує людство. До них належить й ім'я великого українського поета Т. Г. Шевченка. Весь свій могутній талант він присвятив служінню народові. „Історія мого життя, - писав поет, - становить частину історії моєї Батьківщини.”

Нині, як і щороку, ми проводили Шевченківські дні, аби не просто вшановувати пам'ять геніального поета, а й відчувати його невмируще слово серцем.

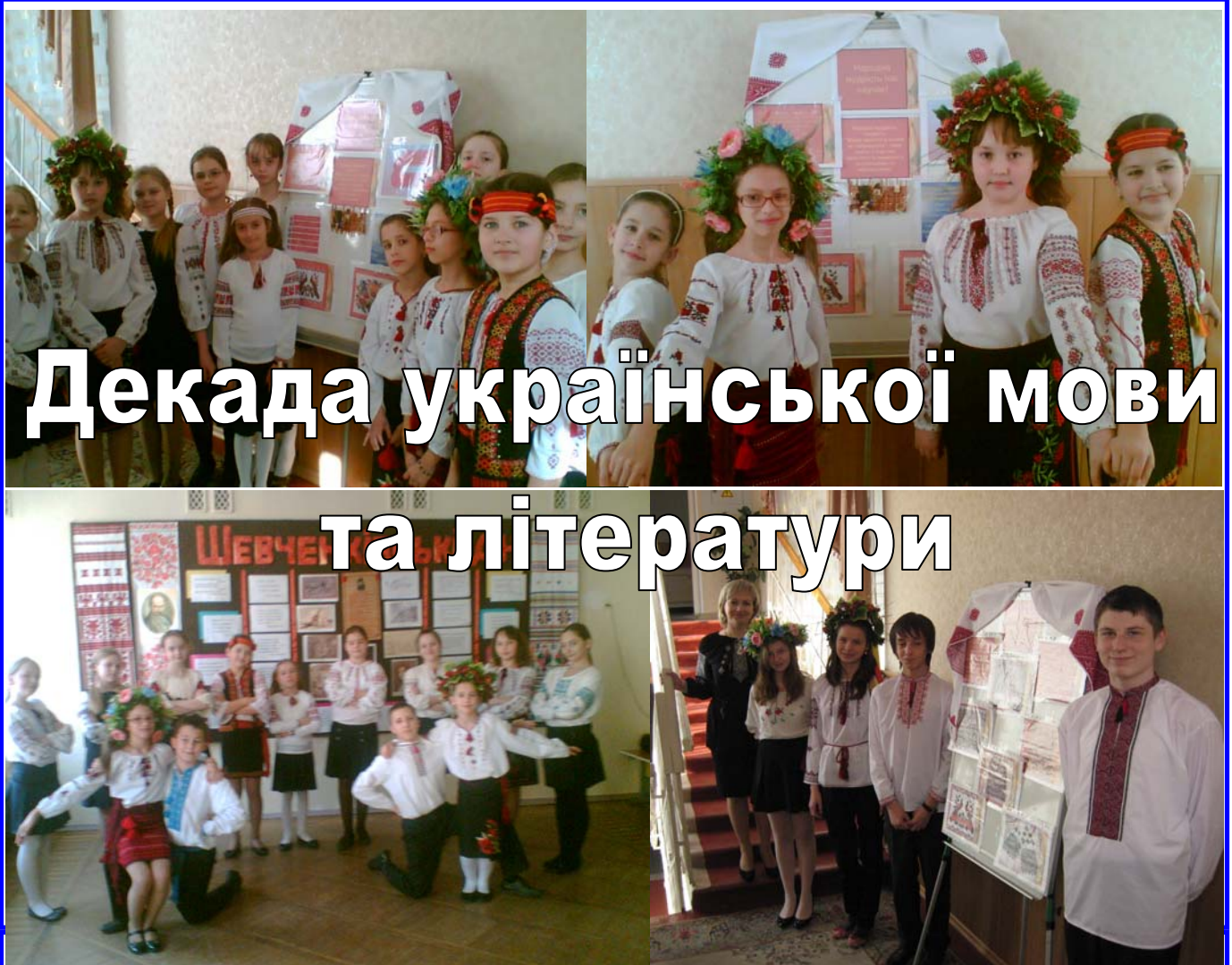
Святково оформлений зал: портрет Т. Г. Шевченка, рушники, фотовиставка про життя, творчість Кобзаря, виставка творів, ілюстрацій малюнків.

Зібралися шанувальники Шевченківського слова. Звучить пісня на слова Т. Г. Шевченка. Заходить жінка, одягнена в селянський одяг, несе запалену свічку, ставить її на столик. До неї підходить хлопчик. Відбувається діалог між матір'ю й сином. А перед нами відкривається картина з життя великого поета...

Одна за одною змінюються сцени, звучать пісні, вірші про Шевченка і Шевченка. Прекрасними декламаторами були Ансімов Кирило (5 клас), Панасенко Володимир (6 клас), Павлюк Ярослав (7 клас). Яскравим моментом свята стали інсценізовані таночки у виконанні учнів 5, 6, 7 класів. А пісні „Садок вишневий коло хати” та „Зоре моя вечірняя” торкнулися до серця всіх учасників прекрасного дійства. Слова вдячності прозвучали по закінченню свята ведучим: Гончаренко Вадиму, Лінник Марії, учням 7 класу. Все це дає змогу заглибитись у духовну спадщину великого Кобзаря, відчувати її античність і в наші дні. Бо пам'ять про Шевченка завжди жила й житиме в народі. Шевченко — це наша душа, наша мудрість, це наша сила. То ж нехай у кожній хаті на чільному місці лежить „Кобзар”, хай у кожній світлиці завітне в рушникові портрет Шевченка, щоб слово Тарасове світило старому й малому, щоб слово його, не забуте й нині, по Україні ходило вічно. Да освятиться душа наша великою мудрістю безсмертного генія великого народу!

*Калініна Олена,
6 клас*

ГІМНАЗІЙНЕ СЬОГОДЕННЯ

Декада української мови та літератури

Протягом багатьох століть український народ боровся за свою незалежність, за свою культуру, за своє право бути народом. І рідне слово та народна пісня не дали йому загинути. Пісні донесли до нас із сивої давнини культуру й самобутність наших пращурів. І саме тому Декада української мови та літератури ми розпочали з пісні.

Вважають, що пісенна класика українського народу налічує більше трьохсот тисяч пісень. Ніжні, ліричні, веселі, жартівливі, сумні ... — скільки їх лунало цього дня, і кожна з них торкалася нашого серця, нашої душі.

«Приказка — квітка, а прислів'я — ягідка». Гарно, мудро, а головне влучно сказано. Саме так опоетизував український народ ці два дивовижні жанри усної творчості. І правда, чи не дивно, що в коротенькому народному вислові вмістилася

така глибина думки та мудрість. Цим перлинам — приказці та прислів'ю — був присвячений День народної мудрості. Учні та вчителі завчасно підбирали приказки, прислів'я, афоризми, адже саме вони були «перепусткою» до гімназії. Справжніми знавцями народної мудрості стали вчителі та учні 5, 6, 7 та 10 класів.

Українська вишивка, як і українська пісня, є знаковими для нашої традиційної культури.

У вік технічного прогресу та інформаційного суспільства це слово не стало архаїзмом, а навпаки за останні роки набуло шаленої популярності. Якесь невідома сила тягне українців до свого коріння. Вишиванка не втратила своєї значимості, і в цьому ми впевнились, коли побачили наших учнів та вчителів у національному одязі.

Вишивані рушники, сорочки,

одіж, різноманітні речі як повсякденно вжитку, так і святкового — майже все ми побачили на виставці, яка у нас відбулася. У такий начебто нехитрий спосіб утворилася краса й затишок української оселі.

Ми живемо на чудовій, багатій, мальовничій землі - на нашій славній Україні. Тут жили наші прадіди, діди, тут живуть наші батьки, тут корінь роду українського, що сягає сивої давнини. А наш народ працьовитий, щедрий на таланти, здібний, обдарований. Якщо працюємо — то до сьомого поту, якщо співаємо — то дзвінко, розлюжисто, якщо творимо щось — то неповторно, захоплююче!

*Гламаздіна Ірина Олександрівна,
учитель української мови
та літератури*

ГІМНАЗІЙНЕ СЬОГОДЕННЯ**«Міс Ерудит»- конкурс талантів!**

Конкурс «Міс Ерудит»- свято, яке проводиться у нашій школі щорічно. Це дуже емоційне та феєричне дійство, в якому беруть участь дівчата(по одній представниці з кожного класу). Мені дуже сподобалося брати участь у цьому конкурсі. Ми довго готувались до нього, ретельно підбирали кожну дрібничку наряду, кожен рух, кожен куплетик пісні. Це було досить захоплююче. Я вважаю, що всі учасниці добре підготувалися, і кожна варта перемоги. Я прагнула показати себе з найкращої сторони і, сподіваюся, мені це вдалося.

Оценкова Юлія

Найкраще свято в гімназії - це конкурс дівчат «Міс Ерудит». Кожен рік наша гімназія влаштовує незабутнє дійство. Це насолода для кожного глядача, адже він потрапляє у світ краси, таланту та творчості. Довго думали, якій дівчині доведеться представити наш клас на конкурсі, але, дивлячись на те, що кожна з нас раніше брала участь у конкурсі, ми вирішили виступити вчетверох. Такого ще не було, і ми не знали, як на це відреагують інші та чи сподобається всім. Проте публіка приємно здивувалася. Шалені оплески допомогли відчувати себе впевненіше та виступити якомо-

га краще. Усі конкурсантки були серйозними конкурентками, добре підготовленими. Вони сяяли, як дорогоцінні камінці. Чудові голоси можна було почути під час конкурсу пісні, веселий ритм таночку піднімав настрій все більше й більше. Неначе лебеді продефілювали наші струнки красуні, а декламація віршів захоплювала подих глядачів. Правду кажучи, ми переймалися та хвилювалися не менше молодших конкурсанток, але разом ми змогли здолати всі хвилювання та стати віце-міс Ерудит.

Учениці 11 класу

**«Міс Ерудит»
ФОТОЗВІТ**

ЕРУДОВАНИЙ ГІМНАЗИСТ

Підводний світ

Найбільша тварина – кит!

Ви, звичайно, думали, що це слон. Аж ніяк! Найбільша тварина на землі - кит. Так, так, саме тварина, а не риба. Він дихає не зябрами, як риба, а легенями. І хоча кит може тривалий час перебувати під водою, все-таки мусить підніматися на поверхню, щоб вдихнути свіжого повітря.

Усі погодяться, що така велика тварина має дуже багато їсти. У шлунку кита вміщується 2-3 **тонни** їжі. Повна вантажівка!

Дельфіни

Один із найбільших товариських і доброзичливих представників тваринного світу належить до родини дельфінів. Це дельфіни й морські свині. Назва "дельфінів" пов'язана з давньогрецькою легендою.

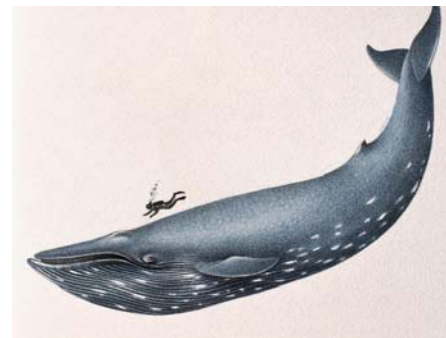
Це дуже кмітлива тварина. Розумом і здатністю до навчання вона поступається лише афаліні, косанці або звичайній гринді.

Акули

Майже в усіх морях та океанах нашої планети водяться страхотливі риби - **акули**. Це найдавніші риби на Землі. З'явилися вони 400

мільйонів років тому, навіть раніше за динозаврів. Тепер їх налічується понад 350 видів, але й досі не всі акули відомі.

Коржос Даніель, 5 клас

Цікаві факти про космос:

Юпітер, Сатурн і Нептун випромінюють енергії більше, ніж отримують її від Сонця. Юпітер у 1,5 рази більше, Сатурн у 2 рази, Нептун у 3 рази.

Юпітер, Сатурн, Уран і Нептун – це газоподібні планети, що мають кільця. Найкрасивіші кільця в Сатурна.

Марс – єдина планета, яка має червонуватий колір. У діаметрі ця планета досягає 6780 км. На планеті Марс розташована найбільша гора Сонячної системи – вулкан Олімп. Він має висоту приблизно 27 км і ширину - близько 520 км. Ще з давніх - давен ця планета привертає увагу науковців, які ставлять собі питання: Чи може на Марсі бути життя?

Юпітер - найбільша планета Сонячної системи. Її діаметр складає 142800 км.

Сатурн – одна з найбільших планет. Діаметр складає 120 660 км., що дорівнює майже дев'яти зем-

ним.

Уран - сусід Сатурну - по своїх розмірах значно перевершує Землю. Діаметр - 51 200 км. Це єдина планета, розташована під кутом 98° щодо умовної вертикальної осі. Для порівняння, Земля розташована під кутом 23,5°.

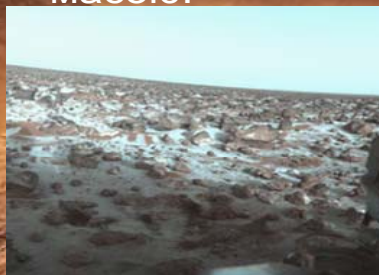
Венера – планета, розміри якої порівнюються до розмірів нашої Землі. Діаметр Венери приблизно 12 100 км, а Землі - рівний 12 742,5 км. Атмосфера Венери на 96,5 % (по об'єму) складається з вуглекислого газу, решту 3,5 %

складає азот, кисень, окис вуглецю і водяна пара. До речі, цікавий факт про Венеру: вона обертається навколо Сонця у зворотний бік, зі сходу на захід. За Венерою розташована Земля.

Комісарчук Юлія, 5 клас

МАРС

– четверта планета Сонячної системи за відстанню від Сонця і сьома за розміром і масою.

Поверхня Марса, фото Viking 2,

Світосвіт 1977

ЕРУДОВАНИЙ ГІМНАЗИСТ**Коли зародилося життя на Землі?**

Життя на Землі могло зародитися на 500 млн. років раніше, ніж прийнято вважати. Перші організми з'явилися вже 4,4 млрд. років, тому і навіть «обстріл» величезними астероїдами з космосу не зміг їх знищити. Так стверджують автори нового дослідження. Результати роботи вчених із США опубліковані в журналі «Природа».

Раніше багато вчених стверджувало, що за період, так званого «пізнього важкого бомбардування», близько 3,9 млрд років тому земна кора розплавилася, і життя, якщо воно існувало до того, загинуло.

Однак тривимірна комп'ютерна модель, створена вченими з Університету штату Колорадо (місто Боулдер), спростовує існуючу думку.

За словами американських фахівців, значна частина земної кори, придатна для існування, повинна була уціліти разом із мікробами. Таким чином, життя на нашій планеті могло з'явитися в той час, коли фор-

мувалися перші океани. Це пояснює Олег Абрамов, один із авторів дослідження.

У ході роботи вчені з Колорадо досліджували дані місячних порід, зразки метеоритів і метеоритних кратерів на сусідніх планетах. У результаті вони створили тривимірну модель "бомбардування" і виявили, що метеорити знищили б значну частину організмів, але не життя в цілому.

Аврамов вважає, що поверхня Землі тривалий час була непридатна для життя. Однак у гідротермальних джерелах під поверхнею теплолюбні мікроби могли не просто вціліти та вберегтися, але й розвиватися, як в інкубаторах.

"Коли саме на Землі зародилося життя - досить спірне питання, - пояснює Майкл Нью, астробіолог агентства NASA, котре фінансувало дослідження. - Ці висновки важливі, оскільки показують, що життя могло початися задовго до "пізнього важко-

го бомбардування", у так званий гадейський період історії Землі - від 3,8 до 4,5 млрд. років тому".

У даний час відомі скам'янілі рештки мікроорганізмів, що жили 3,5 млрд років тому, а дані геохіміків свідчать, що примітивні організми могли існувати ще за 300 млн. років до цього.

Коржос Даніель, 5 клас

Чому потрібно займатися спортом?

Спорт – це здоров'я. Проте, щоб завжди почувати себе у формі, фізичні навантаження повинні бути регулярними. Для тривалих занять спортом сьогодні створено чимало гуртків, секцій, клубів.

Цієї думки дотримується і Євген Матвійчук, інструктор тренажерного залу. Він зазначив у розмові: «Наша задача – щоб люди були завжди здорові й красиво виглядали, а під час занять оздоровлювалися і забували про свої болячки. Завдяки фізичним навантаженням із організму виводяться шлаки, солі».

Проте фізичні вправи допомагають не лише покращити здоров'я, а й загартувати організм.

Спортивний бум найчастіше починається з приходом весни. Особливо активно звертають увагу на фігуру після затяжної зими жінки. Але досягти ідеальних форм за кілька місяців майже нереально. Для цього варто

тренуватися значно довше, дотримуючись відповідної дієти.

Завдяки спортивним заняттям у секціях і клубах можна знайти чимало нових друзів. Там відвідувачів об'єднують спільні інтереси.

Загалом, займатися у тренажерних залах можуть діти від 14 років. Але через розвиток гіподинамії у сучасної молоді фізичні навантаження дозволяють уже в 13 років.

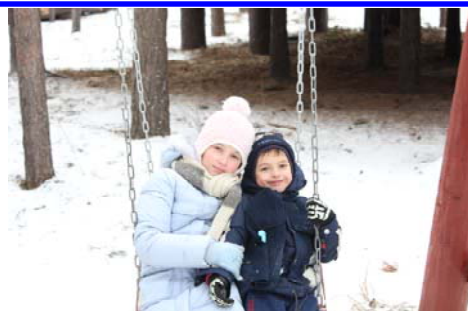
Бадешко Олексій, 9 клас

ЕРУДОВАНИЙ ГІМНАЗИСТ**Як це бути старшою сестрою?!**

Я найстарша дитина в сім'ї. Це з одного боку важко, але з другого досить цікаво. Тому що ти робиш свій вклад у виховання свого маленького братика або своєї маленької сестрички. Мені дуже поталанило, адже я маю сестру й брата. Мої батьки займаються їхнім та моїм вихованням. Я роблю це тому, бо хочу,

щоб вони виростили вихованими, порядними та освіченими людьми. Я, як старша сестра, намагаюсь подавати їм приклад. Чесно кажучи, у мене не завжди виходить бути хорошою сестрою, тому що я маю багато обов'язків у школі та вдома. Наприклад, гарно вчитися та допомагати мамі. Також я не завжди маю досить часу, щоб, наприклад, допомогти моїй молодшій сестрі з уроками або пограти з молодшим братом. Але все одно вони мене дуже люблять та

поважають і, я гадаю, коли вони виростять, то оцінять мої старання щодо їх виховання.

*Соловей Ірина,
9 клас*

Мої захоплення

Мій кожен день повний неочікуваних подій. Хоча часто однокласники говорять: «Як повільно тече цей час». Я з цим не погоджуюсь, бо кожного дня в мене так багато справ, що мені ніколи про це й подумати. Крім школи, я ще ходжу на стрибки у воду та в музичну школу. Так склалося, що мені так чи інакше треба укластися в час так, щоб устигати й на тренування і в музичну школу. Це, звичайно, не так легко, як здається,

але я ще намагаюся встигати досить добре вчитися в школі. На стрибки у воду я вже ходжу 9 років. Мені подобається займатися цим видом спорту, бо ми протягом заняття тренуємося в басейні, а також працюємо в тренувальному залі. Цей вид діяльності займає в мене 2-3 години, але протягом нього я відпочиваю від уроків. Ще, як я вже сказала, я ходжу на музику. Я граю на фортепіано. Це дуже цікава справа, бо звуками клавіш ти висловлюєш свої почуття та бажання. Навіть вченими доведено, що коли ти граєш на фортепіано, у тебе дуже гарно розвивається логічне мислення. Коли в мене поганий настрій чи я просто втомилась, я починаю грати, і ви не повірите, у мене одразу поліпшується настрій. Я хочу порадити всім: крім школи, непогано відвідати той гурток, до якого у вас є бажання, щоб просто на якусь годинку

відпочити від шкільних уроків і домашніх завдань.

Пономаренко Анастасія, 9 клас

КОНКУРСНА РОБОТА “ІНФОСФЕРА-2011”**Як треба поводитися з вогнем
(казка-оповідання)**

Жили в лісі двоє друзів – Зайчик Вухань та Їжачок Колючка. Друзі були - не розлий вода! Куди один, туди інший. І вчилися в школі разом. А якими допитливими були! Все їм треба було знати, все спробувати. Жодний день не минав без пригод. То їм закортіло навчитися мед діставати з дупла, як це робив дядько Ведмідь, та плавати на гілляці по річці, як це вмів однокласник Бобренья. Мама Зайчиха та мама Їжачиха тільки і встигали рятувати своїх улюбленців від пригод.

Але найзаповітнішою мрією друзів було навчитися розводити багаття. Не раз Зайчик Вухань та Їжачок Колючка спостерігали за людьми, які з'їжджалися на вихідних до лісу. Бачили, як люди міста збирали гілочки, чимось над ними махали і виникав вогонь. Цікаво було – аж дух захоплювало. Звірята за своє життя ніколи не бачили такого дива. Теоретично друзі вже знали що робити, але де взяти ті палички, за допомогою яких виникав вогонь, не знали. Ще й мама Зайчиха весь час остерігала хлопчаків підходити до тих місць, де зупинялися люди, аби не втрапити в халепу.

Йшли дні. Наступив вересень місяць, і друзі почали знову ходити до школи. На пустощі залишалося вже менше часу. Одного разу на урок „Багатства лісу” прийшов Вовк. Він не був учителем, але звірята молодших класів бачили, як Вовк іноді приходив до старшокласників. Тепер завітав і до них. Урок розпочався з того, що їхня вчителька мадам Лисиця запитала, чи знають учні, які небезпеки можуть підстерігати в лісі на звірів. Бобренья назвало сильний дощ, Білченя Ририк – вітер, Ведмедик Потап розказав про полювання. Всі погодилися із названими перешкодами. Лише для безстрашних друзів Вуханя та Колючки не існувало ніяких загроз у лісі. Тоді до розмови приєднався Вовк і запитав, чи чули звірята-діти щось про вогонь. Який він і коли виникає. Зайчик вмить нагострив свої довгі вуха, а Їжачок

підняв догори носика, бо це питання їх занадто цікавило. Відповідь на нього могла привести до втілення їх мрії.

Про вогонь лише знало Совеня від своєї мудрої тітоньки Сови, яка вела передачу „Арифметика для малят” на місцевому телебаченні. Але Совеня запам'ятало тільки, що вогонь приносять люди і тому не можна до них наблизитися.

Вовк почав розповідати, яку біду може принести вогонь лісу та його мешканцям. Звірята уважно слухали про те, що вогонь – це надзвичайно гаряче повітря, яке спалахує і може знищити їх домівки; покалічити їх рідних або їх самих. Вогонь може виникнути під час непогоди, коли блискавка вдарить у дерево. Але найстрашніше, коли люди приходять із міста відпочивати в ліс і залишають після себе згарища.

Звірятам урок запам'ятався надовго. А Їжачок Колючка після уроку підійшов до Вуханя й навіть запропонував відмовитися від ідеї здобути самому вогонь. Зайчик Вухань тільки розсміявся: «Ти що боягуз? Ми ж бачили з тобою, що нічого страшного там немає. Погорить трохи та й згасне. Нічого не буде від одного разу. Зате ми знатимемо, як він виникає». Але Їжачок не погоджувався, й врешті-решт вони розсварилися, бо кожен стояв на своєму. З того дня друзів уже разом не бачили, кожен ходив окремо один від одного.

Десять через тиждень, коли вранці Зайчик прямував до школи через галявину, він побачив сліди від вогню. На цьому місці відпочивали недавно туристи. Зайчик із цікавості підійшов ближче й помітив невеличку коробочку, дуже схожу на ту, про яку розповідав їм у школі Вовк. Вухань зразу згадав, що в цій коробочці знаходяться ті невеличкі палички, із яких виникає вогонь. Його мрія могла ось-ось здійснитися. Вухань озирнувся навкруги – наче нікого не видно. Можна спробувати. Малий взяв обережно сірники (адже це були вони) і витягнув один з коробки. Роздивився його і спробував потерти об коробочку, як це робили люди. Нічого не вийшло. Тоді Зайчик тернув сильніше іншим боком і блимнула іскра, а згодом і невеличке полум'я.

„Ух, і нічого тут не має страшного, - подумав Вухань, - боягуз Їжачок”. Не встиг подумати про це Зайчик, як вогонь наблизився до кітчиків і почало припікати. З переляку звірятко кинуло сірник на землю і враз спалахнуло невеличке полум'я. Була пізня осінь і в лісі було вже багато сухого листя та гілляк. Зайчик почав стрибати навкруги, та не знав що йому робити. Вогонь розгорався все дужче. Не на жарт перелякалося звірятко й не побачило, як на галявину вийшов його недавній друг Їжачок Колючка. Він ледве побачив, що накоїв Вухань, кинувся по допомогу. Невдовзі прикотилися рятувальники Брати Бобри, вони загасили водою полум'я. Врятувати вдалося півгалявини, інша згоріла. Зайчика забрали до лікарні, де йому лікар Сорока-Білобока змастила маззю лапку та замотала бинтом. Лікувався Зайчик довго, майже місяць не міг ходити до школи – йому вогонь обпалив хутро. У лікарні найчастіше його провідував Їжачок. Зайчик визнав свою провину й друзі знову помирилися. Зайчикова вихідка запам'яталася йому надовго й стала справжнім уроком у житті.

Через два роки друзі закінчили школу і вступили до школи пожежників. Тепер вони, як і Вовк колись, приходили в школу до малят розповідати про правила безпеки. А щоб звірята запам'ятали урок надовго, Зайчик показував свою лапку, на якій залишилися сліди опіків, та водив на екскурсію на ту галявину, де влаштував пожежу. Там і досі не виросло деревце, яке з вини Вуханя знищив вогонь.

*Підгорна Дарина
учениця 6 класу*

КОРИСНО ЗНАТИ!

Атестація в основній школі проводиться з п'яти предметів: української мови, математики, географії, біології, а також іноземної мови чи іншого гуманітарного предмета за вибором навчального закладу.

Державна підсумкова атестація з української мови проводиться в письмовій формі (диктант) за завданнями, оголошеними Міністерством освіти і науки України. Перевірці під час державної підсумкової атестації підлягають уміння правильно писати слова на вивчені

допускається.

Державна підсумкова атестація з математики в 9 класах проводиться у формі інтегрованої письмової роботи з алгебри та геометрії за навчальним посібником «Збірник завдань для державної підсумкової атестації з математики. 9 клас», який містить 30 варіантів атестаційних робіт.

Кожен варіант атестаційної роботи складається з чотирьох частин, що відрізняються за складністю та формою тестових завдань.

Варіанти завдань першої та другої частин атестаційної роботи добирають загальноосвітні навчальні заклади, третьої та четвертої частин — Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій за вказаним посібником.

географії проводиться за результатами вивчення шкільного курсу „Географія України» (8–9 клас). Атестація передбачає визначення рівня знань дев'ятикласниками географічних закономірностей, розуміння взаємозв'язків між компонентами природних комплексів, взаємодії природи й господарської діяльності людини, життя людей, їх традицій, звичаїв, ведення господарства тощо.

Під час визначення рівня навчальних досягнень учнів вчителям слід враховувати: правильність і науковість викладення матеріалу, повноту розкриття географічних понять і закономірностей, влучність вживання географічних та картографічних термінів; самостійність відповіді; логічність, доказовість викладення матеріалу; ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, специфіч-

Державна підсумкова атестація в основній школі

орфографічні правила та словникові слова, визначені для запам'ятовування; уміння ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; уміння належним чином оформлювати роботу.

На виконання атестаційних завдань відводиться 1 астрономічна година. Відлік часу ведеться від початку читання вчителем тексту. Використання учнями допоміжних джерел (словники, довідники, підручники тощо) не допускається.

Текст диктанту визначатиметься за **посібником:** Мацько Л.І., Мацько О.М., Сидоренко О.М. Українська мова. У збірнику представлено тексти, обсяг яких відповідає вимогам чинної програми з урахуванням того, що державна підсумкова атестація триває довше, ніж звичайна тематична контрольна робота у формі диктанту.

Використання учнями допоміжних джерел (підручників, хрестоматій, видань творів програмових авторів, антологій тощо) під час проведення державної підсумкової атестації з української, зарубіжної та літератур національних меншин не

Кількість варіантів першої та другої частин атестаційної роботи добираються за чисельністю учнів у класі з найбільшою наповненістю на паралелі.

Дату проведення державної підсумкової атестації визначають Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Державна підсумкова атестація з математики проводиться протягом 150 хвилин для учнів загальноосвітніх класів. За результатами роботи учням виставляється одна оцінка — з математики.

Державна підсумкова атестація з

них умінь (робота з картографічними, статистичними та іншими матеріалами).

Завдання для атестації в письмовій формі добирають вчителі за одним із зазначених збірників.

На виконання завдання атестації у письмовій формі відводиться 1,5 астрономічної години. Відлік часу розпочинається після написання вчителем завдання на дошці.

Збірник для проведення атестації складений за аналогією до збірників, за якими проходить зовнішнє незалежне оцінювання.

Вчитель самостійно добирає варіанти тестових завдань (це залежить від рівня підготовки учнів, від їх самостійності, зібраності), може змінювати чи замінювати деякі завдання. Вчитель самостійно приймає рішення щодо кількості варіантів, які будуть використовуватися в одному класі, урахуовуючи, що кожен(на) окремий(ма) учень(ця) повинен(на) виконати один варіант тестів, скориствовавшись матеріалами збірника.

Безрукава А., Ломакіна Д., 9 клас

ЗДОРОВА НАЦІЯ

Якщо твої плани розраховані на рік – сій зерно, якщо на десятиріччя – сади дерева, а якщо на ціле життя – віддай дітям часточку своєї душі. Навчай їх.

Здоров'я — це найвище благо, дароване людині природою.

Педагоги й лікарі визначають недостатність руху, коли йдеться про режим школярів. З давніх - давен люди використовували фізичні вправи з метою попередження захворювань та активізації життєвих процесів організму. Гімнастика, плавання й обливання водою різної температури слугують людям як оздоровчі заходи. Давньогрецький учений Гіппократ вважав гімнастику, свіже повітря й прогулянки важливими чинниками здоров'я й довголіття. «Ніщо так не виснажує й не руйнує організм людини як тривала фізична бездіяльність», - стверджував Аристотель. А відомий філософ і математик Піфагор назвав фізичну культуру і спорт важливими помічниками в розумовій діяльності людини. Він мав для цього підставу, адже сам був видатним атлетом і до-

Сучасні темпи життя вимагають від учнів, щоб вони змолоду дбали про своє фізичне вдосконалення, мали знання в галузі гігієни й медичної допомоги, вели здоровий спосіб життя, самостійно займалися фізичними вправами.

Для розв'язання цих завдань у навчальному закладі передбачена організація щоденних занять учнів фізичною культурою (на уроках, у гуртках фізичної культури, спортивних секціях).

Збереження і зміцнення здоров'я учнів, особливо в наш час, потребують конкретного вирішення. Неможливо бути здоровим і всебічно розвиненим без систематичних занять фізичною культурою. Здоров'я в усі часи вважалося найвищою цінністю, що є важливою складовою активного

Здоров'я дитини – багатство України

Без нього життя не може бути повноцінним і щасливим. Турбота про здоров'я молодого покоління є одним із найважливіших завдань не тільки працівників охорони здоров'я, але й усіх, хто причетний до навчання й виховання дітей. Я вважаю пріоритетним завданням своєї роботи - вироблення в учнів та вчителів відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих як до найвищих суспільних і національних цінностей, виховання здорового способу життя та культури поведінки.

Сухомлинський говорив, що школа має бути не «коморою» знань, а середовищем думки. Тоді предмет, що його викладає вчитель, стає не кінцевою його діяльністю, а засобом розвитку дитини, у якій він повинен бачити Людину, вірити в неї, в її розум, добре серце, безкорисливість і неповторність. Так хочеться, щоб мої вихованці мали добру душу й серце, чули до людського болю, мали добре здоров'я, були ввічливі та поважали дорослих.

слаг олімпійських висот, узявши участь в Олімпійських іграх із панкратіону (поєднання елементів боротьби з кулачним боєм). Піфагор виборів першість.

Вчені, лікарі і вчителі фізичного виховання вважають, що тільки різноманітні фізкультурні засоби, вправи з багатьох видів спорту можуть сприяти фізичному розвитку людини, зміцненню її здоров'я.

творчого життя, радості та благополуччя людини. У сучасному суспільстві воно стає ще й умовою виживання. У скрутних соціальних, економічних, політичних умовах твориться нова модель освіти в Україні. І якою б досконалою вона не була, її дієвість залежить від того, яке місце посяде в житті турбота про здоров'я вихованців.

*Боголюбова Л.М.,
вчитель фізкультури*

БАТЬКІВСЬКА ПОРАДА

*Магніт показує на північ
і на південь;
від людини залежить обрати
хороший чи поганий
шлях у житті.
Козьма Прутков*

Любі діти, через декілька місяців за вами зачиняться шкільні двері - двері в дитинство, а натомість ви станете на порозі нового самостійного життя.

У підлітковому віці ми всі вважали, що не потребуємо батьківських порад. Тільки зараз я відверто можу сказати, що ми або помилялися, або лукавили. Поради або зауваження батьків можуть сприйматися агресивно, часто виникає бажання зробити на зло дорослим, нехай і завдавши при цьому шкоди самому собі. Буває, що розмови про доросле самостійне життя сприймаються як жест недовіри, осуду чи докору.

Є доля істини в словах Шекспіра, який колись стверджував, що «люди - господарі своєї долі». Адже дійсно, ми самі вирішуємо, як нам жити, обираємо дорогу, якою крокуватимемо в майбутньому. У житті перед нами постають проблеми різних виборів, що є, так би мовити, різними за масштабами значущості. Є вибір простий - такий, що не відбивається якимось особливо на нашому житті, незалежно від того, яким він є. Але є вибір досить серйоз-

ний, від якого залежить чи не все наше життя. І зараз ви знаходитеся на роздоріжжі найрізноманітніших життєвих шляхів, на місці, куди вже ні за яких обставин не повернетеся, і від того, який із шляхів ви оберете, залежатиме не лише ваше подальше життя, але й життя багатьох інших людей, що оточують вас.

Вибір друзів, безперечно, має значний вплив на ваше майбутнє. Дуже часто на долю підлітків, котрі мають авторитет у своїх ровесників, припадає чи не найтяжче: спробувати щось нове, та ще й одним із перших. Аби не втратити свою «популярність» серед однолітків, «просунуті» тінейджери

піддаються на провокації оточення. Якщо вам чогось не хочеться робити, то й не варто. Ваше життя - тільки ваше, а не чийсь, і думати про наслідки зробленого маєте саме ви, а не друзі та знайомі.

Та зараз для вас надзвичайне значення має вибір вашої професії. Те, чим ви хочете займатися в житті, ким хочете бути й чого досягти. Адже займатися тим, що тебе цікавить, приносить радість - одна з найважливіших умов відчуття життєвої повноцінності. Вибір навчального закладу, а згодом і професії значною мірою впливає на подальше життя людини. Тут не можна покладатися на випадковість, кваліфікуватися. Необхідне найсерйозніше ставлення до цієї проблеми.

Сподіваюсь, ви вже прийняли зважене рішення, дослухались до порад батьків, вчителів, близьких людей і докладете максимум зусиль, щоб досягти, можливо, першої серйозної мети вашого життя. Будьте наполегливими та завзятими.

«Доля - це не випадок, а результат вибору; щастя не чекають, його створюють». Твій вибір-твоє життя.

*Беренюк Людмила Федорівна,
мама учня 11 класу*

Вибір долі

йдуть на все: палять, випивають, вживають наркотики...). Це стосується і тих, хто звик чинити, «як усі»: їх гнітить думка про те, що вони - аутсайтери. Отут і починається важкий і тернистий шлях помилок. Позбавити вибору вас ніхто не може, та вплинути на нього - легко. Пам'ятайте, що кожен із вас особистість, і не

БАТЬКІВСЬКА ПОРАДА**Бережіть зір!**

Мене звати Марина Володимирівна Панкул, я працівник медичного кабінету ОПТИКИ. До мене часто звертаються за допомогою люди з поганим зором, а я прагну їм допомогти. Тому я хочу дати вам декілька рекомендацій: як зберегти ваш зір хорошим, а очі здоровими як можна довше.

Більше радійте життю! Будьте впевнені в собі і доброзичливі до оточення. Не дивуйтеся, це правило безпосередньо пов'язане із зором. Коли людина невпевнена в собі і в завтрашньому дні, не хоче спілкуватися, у неї починає погіршуватися зір ("не хочу нікого бачити").

Ніколи не читайте в транспорті, лежачи й при поганому освітленні. Настільна лампа повинна знаходитися ліворуч і нижче рівня очей.

Книга, яку ви читаете, має знаходитися на відстані 30 - 40 см від очей (взьміть лінійку і виміряйте), а монітор комп'ютера - 50 см, телевизор - 3м.

При роботі за комп'ютером не забувайте частіше моргати, щоб

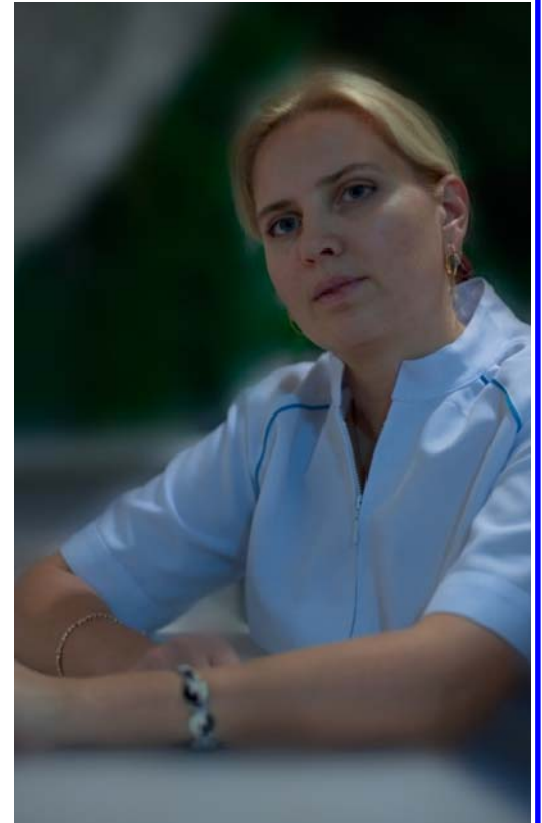
не пересихала слизова оболонка ока. Діти кожні 20 хвилин повинні робити перерву на 5 - 10 хв, дорослі через кожних 40 хв. (ставте нагадування на комп'ютері або на телефоні, бо самі ви ніколи не зможете відірватися від монітора).

Більше бувайте на свіжому повітрі, дивіться на зелені дерева й рослини, навіть якщо це кімнатні квіти. Це знімає напругу і втому очей.

Наприкінці я хочу запропонувати вам схему вправ, які допоможуть зміцнити м'язи ока, поліпшити зір і зняти втому.

Стрілками показані напрями руху очей. Усі вправи потрібно виконувати по 8 разів із розплющеними або закритими очима до легкої втоми, думайте при цьому про щось приємне.

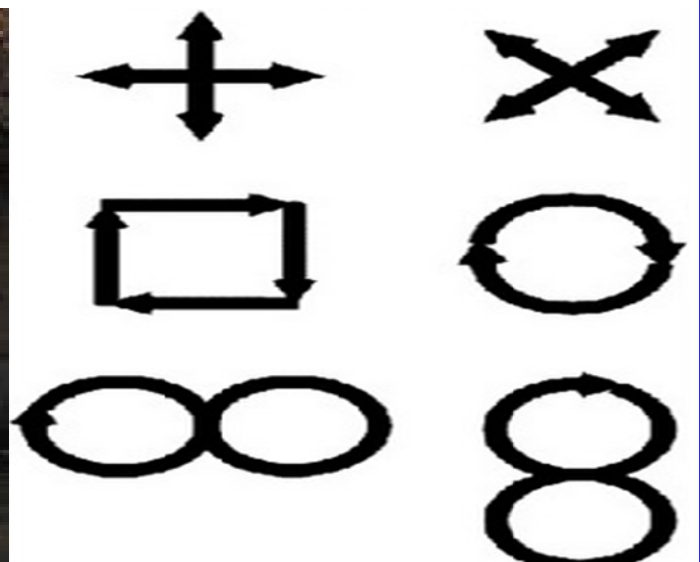
Шановні педагоги, будь ласка, робіть ці вправи разом із вашими учня-

ми, особливо після напруженої роботи на близькій відстані (читання, диктант, робота за комп'ютером).

Бажаю усім міцного здоров'я і гарного настрою!

Комплекс вправ для зняття втоми, профілактики близорукості та покращення зору

МАНДРИ

Згадаємо мальовничі зимові Карпати

Нарешті настали довгоочікувані зимові канікули.

Уява вже малює мальовничі Карпатини: лапятий сніг, густий ліс та гори, вкриті пухкою шапкою снігу. Якщо і ви уявляєте зиму саме такою – відправляйтеся у Карпати. Ви не пожалкуєте. Неабияка краса чекає на вас.

Що може зрівнятися із зимовими Карпатами? З впевненістю можна стверджувати – ніщо. Карпати мають свій певний неповторний дух, який передають кожному, хто туди приїздить.

Ось і ми після Нового року в серці українських Карпат – біля знаменитого гірськолижного курорту «Буковель». Тут надзвичайно гамірно, неначе в центрі багатолюдного міста.

Але, якщо відійти буквально на кілька метрів у сторону – відкриваються фантастичні карпатські краєвиди. Дух захоплює від неймовірної краси.

Тиша... Навкруги гори й ліс. Він розкинувся на багато кілометрів. Природа здається спить під щільною сніговою ковдрою. Проте, це тільки здається. Все живе своїм непомітним життям. Побачити це неможливо, можна тільки відчутти. Повітря надзвичайно чисте й легке, сповнене запахом хвої. Крізь гілля дерев кидає своє грайливе проміння сонечко. Під променями сніг виблискує різними барвами. Важкі снігові шапки не змогли нагнути карпатську красуню - смереку до землі. Її верхівка вперто пнеться до неба. А коли ненароком задіти якусь гілку, все оживає - сніг водоспадом падає за комір та на голову. І ми отримуємо неймовірне задоволення. Гра у сніжки захоплює всіх – від малого до великого. Не ляка-

ють промочені рукавиці. З криками несамовитої радості котимося донизу на санчатах. А вітер розносить нашу радість горами й полонинами.

І ми розуміємо, що краще гір є тільки гори.

*Підгорна Дарина,
учениця 6 класу*

Туристичний похід

Туристичний похід – це цікаво та пізнавально. Мандрувати можна тільки тоді, якщо ви готові до нього. Наприклад, щоб іти через ліс, потрібно з собою взяти багато речей, які вам дуже знадобляться в поході, наприклад: палатка, спальний мішок, їжа, канати, вода, сірники, ліхтарик, аптечка, компас та засіб проти комарів. Без цих речей ви просто можете загубитися або померти від будь-яких факторів. Також обов'язково потрібно знати правила безпеки, щоб не потрапити в якусь біду. Якщо ви їх знаєте й маєте ті речі, які

були перелічені раніше, тоді ви можете сміливо йти в похід.

У туристичному поході ми робимо дуже багато цікавих речей: лазимо по канатах, які висять над вами на висоті десь 5 метрів; плаваємо на лодках; ловимо рибу; беремо участь у всіляких змаганнях, готовимо їжу на вогнищі та спимо в палатках. У таких походах брали участь деякі наші дев'ятикласники. Ось, наприклад, ми їздили в турпохід до Ново-Петрівки. Там було цікаво. Ми плавали на байдарках по річці, лазили по канатах, які висять над річкою на висоті 3-5 метрів, шукали визначені точки, щоб виграти змагання, зав'язували вузли (там так багато тих вузлів, що ви навіть не уявляєте). Щоб показати себе, варили їжу на вогнищі, яка була дуже смачною, співали пісень...

Хочу вам одне сказати якщо ви хочете побувати в таких походах і впевнені в собі, то підходьте до нашої улюбленої вчительки з географії Лариси

Олексіївни та записуйтеся до гуртка якнайшвидше!

*Шапаренко Євген,
9 клас*

ЦІКАВО ЗНАТИ

Ми живемо в час небувало-го злету інформаційних технологій та отримуємо інформацію завжди, коли читаємо книжки, слухаємо радіо, дивимося телевизор, спілкуємося між собою. Завдяки технічному прогресу виникли нові засоби комунікації, тобто засоби спілкування, а разом із ними – і нові цінності.

Першим проривом у цьому напрямку стала книга, пізніше – періодичні друковані видання, потім – телеграф, радіо, телебачення й, нарешті, Інтернет. Сьогодні світ заповнили комп'ютери, які мають позитивний та негативний вплив на дорослого й дитину.

Перш ніж розповісти про негативні й позитивні сторони користування ПК, хочу додати, що комп'ютер можна порівняти з шафою, в яку складають речі, адже він без інформації просто непотрібний....

Під час роботи з комп'ютером шкідливими факторами є електромагнітне випромінювання і статична електрика. Виміри, які зробили експерти

Російської академії наук показали, що вона є такою ж, як і радіаційний фон землі. Електромагнітне випромінювання від якісного комп'ютера відповідає нормативам. Однак із бокових і задніх стінок комп'ютера низької якості рівень електромагнітних випромінювань може бути підвищеним. Також у приміщенні, де працює комп'ютер, змінюється рівень вологості повітря. Діти можуть болісно реагувати на такі зміни: у них може з'явитися сухість у горлі, покашлювання. А тому при роботі з комп'ютером необхідно дотримуватись таких правил безпеки:

- комп'ютер потрібно розташовувати в кутку чи задньою стінкою до стіни;
- у приміщенні, де працює комп'ютер, необхідне щоденне вологе прибирання;
- до й після роботи на комп'ютері слід протирати екран спеціальними

маційному просторі, зокрема під час багатогодинної комп'ютерної гри.

Результати цих досліджень вражають:

- у дітей, які грають у комп'ютерні ігри, можуть виявлятися хронічні зміни в розвитку головного мозку;
- комп'ютерні ігри стимулюють лише ті частини головного мозку, які відповідають за зір та пересування й не допомагають у розвитку інших його важливих ділянок;
- ♦ у дітей, які довго грають у комп'ютерні ігри, не розвиваються лобні долі мозку, що відповідають за поведінку, тренування пам'яті, емоції, навчання.

Ці частини мозку повинні розвиватися до досягнення дорослого віку, припинення їх розвитку може призвести до серйозних наслідків!!!

Популярність ігор он-лайн зростає в цілому світі.

Відкривається дедалі більше Інтернет-кафе, комп'ютерних клубів та інших закладів, обладнаних комп'ютерами, на яких можна за відпо-

Чи шкідливий комп'ютер?

серветками;

- вважають, що наші зелені друзі – кактуси – також допомагають зменшити негативний вплив комп'ютера;
- під час грози обов'язково вимикайте комп'ютер; не забувайте частіше провітрювати кімнату.

У Японії вчені досліджували наслідки багатогодинного перебування дітей у віртуальному інфор-

відну плату користуватися цією технікою, зокрема грати в ігри в мережі. Тож ігрова індустрія процвітає. І неможливо заперечити небезпеку, яку вона криє в собі. Чи може людина піддавати ризику своє здоров'я, викидати на вітер багато часу й грошей та при звичуватися до жорстокого насильства й при цьому не зазнавати жодних серйозних наслідків? Звичайно ж, ні. Деякі люди вважають, що комп'ютерні ігри створені для навчання, але це зовсім не так. Зустріти підлітка, що грає в навчальні ігри, зараз майже неможливо, адже між корисною програмою та цікавою забавкою діти зазвичай обирають друге..

Тож можна зробити висновок, що комп'ютер може бути як корисним, так і шкідливим, в залежності від того для чого його використовувати

*Дем'яновський Артем,
9 клас*

ГІМНАЗІЙНИЙ МАРАФОН

Знавець фразеологізмів

Поясни значення фразеологізмів.
Слова-фразеологізми замінити
словами-синонімами.

Хоч око виколи. (*Темно*)

Держати хвіст трубою. (*Триматися*)

Взяти ноги в руки. (*Втекти*)

Ніде й голці впасти. (*Тісно*)

Перелічити ребра. (*Побити*)

Зробити з мухи слона. (*Перебільшити*)

Пекти раків. (*Почервоніти*)

Палець об палець не вдарити. (*Ледарювати*)

Конкурс «Чорний ящик» (лексика)

Що лежить у чорному ящику?

У чорному ящику лежать три «яблука». Перше «яблуко» було завезене до Росії у 17 ст. з Голландії за наказом Петра I, а в Голландію потрапило з Америки. Його називали «земляне» або «чортове яблуко». Друге «яблуко» було завезено з Південної Америки. Французи та італійці називали його «золотим яблуком». Третє «яблуко» — китайське, батьківщина його — Південно-Східна Азія. Назвіть «яблука», що лежать у ящику.

Відповідь. Перше «яблуко» — картопля; друге — помідор; третє — апельсин.

Літературний калейдоскоп

Якнайбільше потрібно дати вірних відповідей.

1. Як називається вірш, де немає рими? (*Білий*)
2. Якось Т. Шевченко тяжко захворів, йому здавалося, що помре. Який вірш у зв'язку з цим він написав? («*Заповіт*»)
3. Художнє означення. (*Епітет*)
4. Опис зовнішності дійової особи. (*Портрет*)
5. Хто автор «Пісні про Байду»? (*Народ*)
6. Хто автор вірша «Печенізька облога Києва»? (*О. Олесь*)
7. Співзвучне закінчення рядків — це... (*рима*).
8. Оповідання про незвичайні, фантастичні події.

(*Казка*)

9. Хто є автором «Заповіту»?

(*Т. Г. Шевченко*)

10. Алегоричний твір повчального характеру.

(*Байка*)

11. Опис природи.

(*Пейзаж*)

12. Що сталося з головним героєм твору Панаса Мирного «Морозенко». (*Він замерз*).

13. У якій казці дівчина ні їхала, ні йшла, ні взята, ні боса? (*«Мудра дівчина»*)

„Цікава книга”

Перед вами зашифрований запис рядків із відомого вам вірша. Підказка: починайте читати від літери **А**.

Відповідь:

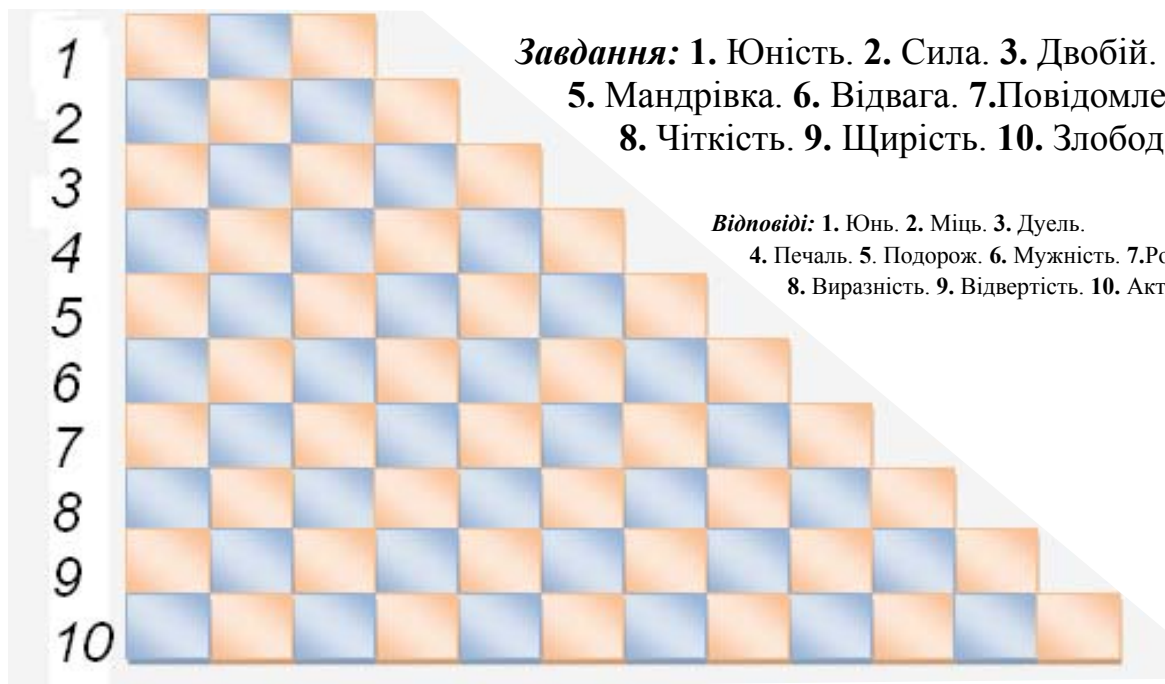
„...А ми розлізлися
межи людьми,
Мов мишенята...”

З	І	Л	З	О	Р	А
Л	И	С	Я	М	И	М
О	М	И	М	Е	Ж	И
В	Ш	Е	Ь	Д	Ю	Л
М	И	Н	Я	Т	А	---

Рубрику підготувала: Андрієнко С.В.,
вчитель української мови та літератури

ГІМНАЗІЙНИЙ МАРАФОН**Відгадай кросворд**

Треба зійти сходинками, розгадавши кросворд. До поданих іменників дібрати синоніми. Кожне правильно дібране слово оцінюється 1 балом.

Завдання: 1. Юність. 2. Сила. 3. Двобій. 4. Сум.
5. Мандрівка. 6. Відвага. 7. Повідомлення.
8. Чіткість. 9. Щирість. 10. Злободенність.

Відповіді: 1. Юнь. 2. Міць. 3. Дуель.
4. Печаль. 5. Подорож. 6. Мужність. 7. Розповідь.
8. Виразність. 9. Відвертість. 10. Актуальність.

Розгадай кросворд «Сховане слово»

1. Воно належить мені, але інші вживають його частіше за мене. (Ім'я) 2. Холод із температурою нижче нуля. (Мороз) 3. Слово, яке часом вживаємо замість «так». (Еге) 4. Чорне сукно лізе у вікно. (Ніч) 5. Голубий шатер увесь світ накрив. (Небо) 6. Хто трьома зубами сіно їсть? (Вила) 7. Воїн і мешканець Запорізької Січі. (Козак)

Сховане слово — іменник

Згадай прислів'я

Запишіть 4 прислів'я з числівниками. Записати словами та цифрами (за алфавітом).

Відкрій прислів'я

Знання алфавіту допоможе відкрити прислів'я:

2, 6, 9, 19, 16, 11 21, 1, 6, 24 1 16, 32, 6, 11 16, 12, 23, 24

Бджоли раді цвіту, а люди – літу.

22, 16, 19, 3, 19 6, 19 22, 16, 19, 3, 1 10, 16, 19, 9, 11, 23, 31, 22, 33
17, 19, 3, 1

Слово до слова – зложиться мова.

Рубрику підготувала: Андрієнко С.В.,
вчитель української мови та літератури

Фото не завжди є прямими ілюстраціями до тексту. Рукописи не рецензуються та не повертаються!